

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI
DEZVOLTĂRII RURALE

GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ
ȘTEFAN CEL MARE

ASOCIAȚIA GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ ȘTEFAN CEL MARE

Raport de evaluare a STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ ASOCIAȚIA GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ ȘTEFAN CEL MARE

Perioada de referință 25.11.2016 - 01.10.2018

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2014-2020

Program finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României
prin FONDUL EUROPEAN AGRICOL PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ, măsura LEADER

Cuprins

I	Prefață	3
II	Rezumat	4
III	Context	7
IV	Scopul și obiectivele evaluării	14
V	Metodologia de evaluare	15
VI	Constatările și concluziile evaluării	24
	1. Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală	24
	2. Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie	33
	3. Valoarea adăugată datorită metodei LEADER	36
	4. Factorii de succes și de insucces	38
	5. Contribuția SDL la aria de intervenție 6B	40
VII	Concluzii, recomandări și lecții învățate	43

I. PREFAȚĂ

Documentul reprezintă evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală GAL ȘTEFAN CEL MARE pentru perioada 25.11.2016-01.10.2018. Echipa de evaluatori implicată în realizarea evaluării a fost constituită din echipa tehnică a GAL. În cadrul procesului de evaluare au fost implicați echipa GAL Ștefan cel Mare, membrii Comitetului Director, liderii locali, beneficiarii de proiecte, locuitorii din teritoriu.

Teritoriul Grupului de Acțiune Locală ȘTEFAN CEL MARE este situat majoritar în județul Iași, în proporție de 62,21 %, și 37,79 % în județul Vaslui, înglobând 14 unități administrativ – teritoriale recunoscute legal la nivelul NUTS IV, după cum urmează:

- ❖ În județul Iași: Comuna ARONEANU, Comuna GOLĂIEȘTI, Comuna UNGHENI, Comuna TUȚORA, Comuna PRISĂCANI, Comuna COMARNA, Comuna COSTULENI, Comuna CIORTEȘTI, Comuna DOBROVĂȚ;
- ❖ În județul Vaslui: Comuna CODĂEȘTI, Comuna REBRICEA, Comuna TĂCUTA, Comuna DĂNEȘTI, Orașul NEGREȘTI.

Experiența acumulată de Grupul de Acțiune Locală Ștefan cel Mare prin implementarea Planului de Dezvoltare Locală 2007 - 2013 a permis echipei de implementare să cerceteze în profunzime și să identifice principalele aspecte care stau la baza întocmirii Strategiei de Dezvoltare Locală pentru perioada 2014-2020. Fondurile alocate pentru implementarea strategiei sunt în valoare de 2.562.530,31 euro.

Evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală este o cerință obligatorie conform articolului 33 din Regulamentul European nr. 1303/2013 și a prevederilor PNDR. Această evaluare s-a realizat respectând prevederile Ghidului operațional privind evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală. Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală GAL Ștefan cel Mare s-a desfășurat în scopul realizării unei analize aprofundate, cu caracter socio-economic, menită să identifice, cuantifice și să demonstreze prin dovezi ceea ce s-a realizat, rezultatele obținute și schimbările generate, explicând principalele mecanisme care au stat la baza acestor rezultate. Evaluarea urmărește modalitatea de operare a strategiei și efectele și rezultatele pe care le generează, așadar aceasta va contribui la îmbunătățirea SDL și va fi folosită ca bază pentru eventualele actualizări ale acesteia pe parcursul implementării sale, scopul evaluării fiind de a detecta aspectele cheie care trebuie și pot fi schimbate pentru creșterea relevanței, eficacității și a impactului strategiei.

În vederea efectuării evaluării, GAL Ștefan cel Mare, prin Decizia Consiliului Director nr. 2 / 04.10.2018, a aprobat Planul de evaluare și a desemnat comisia de evaluare, după cum urmează: Cristian Matachi – coordonator; Daniela Marin și Mihai - Andrei Bobu – membri.

Realizarea evaluării Strategiei de Dezvoltare Locală GAL Ștefan cel Mare s-a desfășurat conform calendarului de evaluare, iar rezultatele acesteia reflectă progresul implementării SDL la data de 01.10.2018.

II. REZUMAT

Temele pentru evaluarea strategiei de dezvoltare locală sunt cele prezentate în continuare: Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală, eficacitatea și eficiența operațiunilor realizate și contribuția lor la obținerea rezultatelor și a impactului prevăzute de strategie, contribuția SDL la aria de intervenție 6B, valoarea adăugată datorată metodei LEADER și factorii de succes și de insucces.

În vederea realizării evaluării Strategiei de Dezvoltare Locală GAL Ștefan cel Mare au fost propuse 6 întrebări de evaluare, incluzând întrebările comune pentru evaluarea implementării SDL de către Grupurile de Acțiune Locală.

Principalele obiective previzionate a fi atinse ca urmare a implementării LEADER în teritoriul GAL Ștefan cel Mare sunt:

- obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă;
- favorizarea competitivității agriculturii;

Din cele 11 măsuri propuse în SDL, până la data de 01.10.2018, au fost lansate 9, reprezentând 96,48% din fondurile alocate strategiei.

Situația alocării financiare SDL

CODIFICAREA MĂSURII	Măsuri lansate 01.10.2018	Alocarea totală/măsură conform anexa 4	Selectate AFIR
M 1.1/1A: Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare în teritoriul GAL	9.526,25	9.526,25	0,00
M 2.1/2A: Identitate regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință	90.000,00	90.000,00	90.000,00
M 2.2/2A: Modernizarea exploatațiilor agricole din teritoriul GAL Ștefan cel Mare	149.697,99	149.697,99	149.109,00
M 2.3/1A: Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL Ștefan cel Mare	0,00	40.826,73	0,00
M 2.4/2B: Reînnoirea generației de fermieri prin încurajarea micilor întreprinzători tineri rurali	50.000,00	50.000,00	50.000,00
M 3.1/1A: Conservarea, protecția și menținerea biodiversității	0,00	31.300,49	0,00

naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL			
M 4.1/6A: Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici	210.000,00	210.000,00	210.000,00
M 4.2/6A: Încurajarea micilor întreprinzători rurali	136.089,09	136.089,09	136.089,00
M 4.3/6B: Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate	40.757,00	40.757,00	40.757,00
M 4.4/6B: Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare socială în teritoriul GAL	1.153.470,37	1.153.470,37	1.141.034,00
M 4.5/6B: Incluziunea socială pentru populația rromă	138.357,69	138.357,69	0,00
TOTAL	1.977.898,39	2.050.025,61	1.816.989,00

Apeluri lansate:

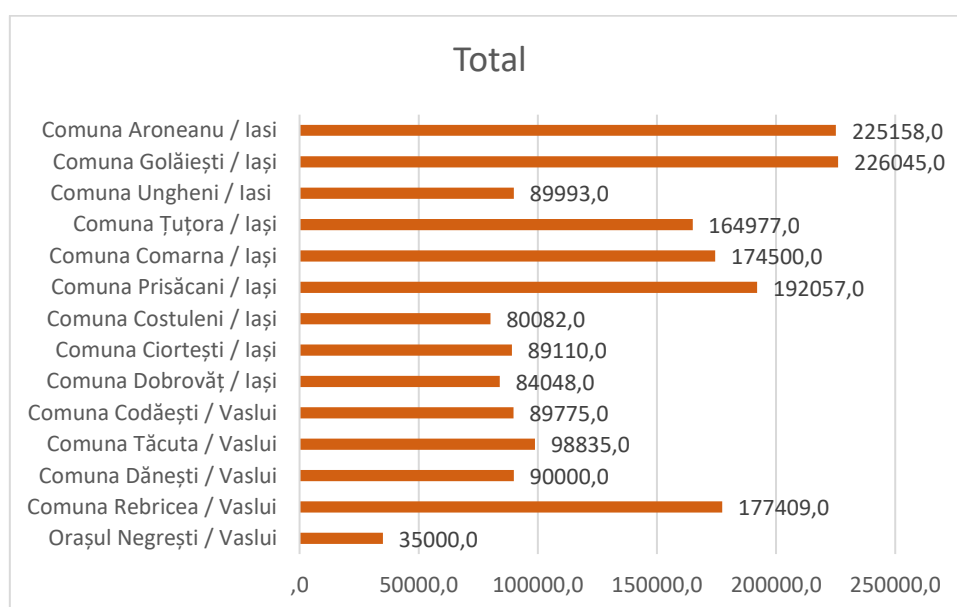
Măsura	Apel 2	Proiecte depuse	Apel 1	Proiecte depuse
M1.1/1A	-	-	03.09-19.10.2018	Sesiune lansată
M2.1/2A	02.04-07.05.2018	5 proiecte selectate 3 proiecte în așteptare	11.09-11.10.2017	1 proiect selectat
M2.2/2A	06.04-08.05.2018	1 proiect selectat	04.10-06.11.2017	1 proiect selectat
M 2.3/1A	-	-	Lansare decembrie 2018	
M2.4/2B	02.04-07.05.2018	2 proiecte selectate 1 proiect neeligibil	11.04-11.10.2017	0 proiecte depuse
M3.1/1A	-	-	Lansare decembrie 2018	
M4.1/6A	26.02-27.03.2018	2 proiecte selectate 2 proiecte în așteptare	11.09-11.10.2017	4 proiecte selectate 1 proiect neeligibil
M 4.2/6A	09.04-10.05.2018	1 proiect selectat 2 proiecte neeligibile	11.09-11.10.2017	1 proiect selectat și declarat neeligibil AFIR
M4.3/6B	-	-	07.08-21.09.2017	1 proiect selectat
M4.4/6B	16.02-19.03.2018	4 proiecte selectate	07.08-07.09.2017	9 proiecte selectate
M4.5/6B	-	-	03.09.2018- 05.10.2018	Sesiune lansată

Au fost lansate 15 apeluri de selecție în care au fost depuse 41 de proiecte. Numărul proiectelor selectate la nivelul GAL Ștefan cel Mare este de 31 de proiecte, din care 21 proiecte sunt contractate și se află în diferite faze de implementare, iar 10 proiecte sunt în curs de contractare. Numărul proiectelor în așteptare este 5, proiecte declarate neeligibile la nivelul GAL 4 proiecte și 1 proiect declarat neeligibil în etapa de evaluare la

CRFIR Iași. Valoarea proiectelor contractate/în curs de contractare este în valoare de **1.816.989,00 euro, reprezentând 88,71% din alocarea SDL, plăți efectuate 8,63%. La 6 măsuri, fondurile alocate au fost consumate.**

Având în vedere faptul că în momentul evaluării nu sunt finalizate proiectele depuse, realizarea obiectivelor propuse prin SDL se poate aprecia doar prin angajamentele luate la nivelul fiecărui proiect. Majoritatea indicatorilor au fost deja atinși și se preconizează o depășire a angajamentelor asumate în SDL.

În ceea ce privește distribuția fondurilor alocate în SDL în teritoriu, solicitanți din toate UAT-urile din teritoriul GAL au depus proiecte și au beneficiat de finanțare.

III. CONTEXT

Teritoriul Asociației Grupul de Acțiune Locală Ștefan cel Mare cuprinde 13 comune și un oraș din județele Iași și Vaslui: comunele Golăiești, Aroneanu, Ungheni, Țuțora, Prisăcani, Comarna, Costuleni, Ciortești și Dobrovăț — în județul Iași, comunele Codăești, Rebricea, Dănești, Tăcuta și orașul Negrești, cu satele aferente — în județul Vaslui. Teritoriul este vecin direct cu municipiul Iași, prin comuna Aroneanu, și este, de asemenea, vecin direct cu orașul Ungheni din Republica Moldova, prin comuna Ungheni.

Parteneriatul este structurat astfel:

Tipul partenerilor	Număr din total parteneri	Procent din total parteneri
Parteneri publici	14 din 61	22.95 %
Parteneri privați	27 din 61	44.26 %
Parteneri reprezentanți societate civilă	19 din 61	31.14 %
Persoane fizice	1 din 61	0.01%
TOTAL	61	100%
Reprezentarea sectorului privat și societății civile în cadrul parteneriatului	47 din 61	77.04%

Suprafața totală a teritoriului este de **828,18 km²**, iar populația totală este de **53.776 locuitori**. Teritoriul este omogen din punct de vedere geografic, dar caracterizat și de diversitate și multiculturalitate, determinate de prezența și conviețuirea comunităților de români și rromi (în regiunea orașului Negrești) din județul Vaslui.

Economia Grupului de Acțiune Locală Ștefan cel Mare are un caracter preponderent agricol, în special în domeniul zootehniei, viticulturii și apiculturii. Activitățile economice locale s-au dezvoltat în concordanță cu potențialul și resursele locale: cultura plantelor și creșterea animalelor, legumicultura, prin valorificarea potențialului natural (teren arabil, pășuni, fânețe), turismul și agroturismul, care valorifică potențialul turistic deosebit, atât natural, cât și istoric, cultural și etnografic de care beneficiază comunitatea. Cele mai multe societăți non-agricole din Grupul de Acțiune Locală Ștefan cel Mare au ca obiect de activitate comercializarea bunurilor de larg consum. Codul CAEN dominant este comerțul cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare și nealimentare, comerțul cu amănuntul al fructelor și legumelor proaspete, comerțul cu ridicata al animalelor vii, comerțul cu amănuntul al cărnii și al produselor din carne. Învecinarea cu unul din cele mai mari orașe din țară (municipiul Iași) creează premisele dezvoltării activităților economice, a dezvoltării unor zone rezidențiale.

Populația Asociației GAL Ștefan cel Mare este în scădere comparativ cu anii precedenți. Densitatea populației calculată cu valorile din Recensământul Populației din

anul 2011 este de 65,42 locuitori/km². Reducerea numărului de ateliere gospodărești și a unităților cooperăției meșteșugărești a generat comprimarea severă a economiei sociale din mediu rural, de unde a rezultat migrația persoanelor tinere spre orașe. Scăderea numărului de locuitori, pe de o parte, și a îmbătrânirii populației, pe de alta, este un fenomen-problemă răspândit la nivelul teritoriului GAL, care produce efecte ireversibile pe termen lung. Astfel, este necesar ca Strategia de Dezvoltare Locală a GAL Ștefan cel Mare să aibă în vedere dezvoltarea sectoarelor care contribuie la calitatea vieții și la crearea unui mediu local favorabil întemeierii și dezvoltării familiei. Acest lucru presupune atât dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor publice din sfera socială (educație, sănătate, cultură, ordine publică etc.), cât și dezvoltarea unui mediu economic atractiv. Dat fiind faptul că tinerii constituie o presiune pentru piața muncii, se impune ca la nivel de strategie, crearea de locuri de muncă să reprezinte un indicator de rezultat și scop în același timp.

Teritoriul GAL Ștefan cel Mare este afectat de lipsa și/sau deficiența infrastructurii de bază, socială și educațională, ceea ce are un impact negativ asupra dezvoltării economice și a calității vieții. Serviciile de bază nu răspund nevoilor populației din teritoriul celor 13 comune și a orașului Negrești partenere, iar deficitul condițiilor pentru dezvoltarea spațiului rural din perspectivă socială are un impact negativ asupra dezvoltării economice a microregiunii GAL Ștefan cel Mare. Infrastructura educațională este insuficientă, educația antepreșcolară (creșe) și preșcolară (grădinițe) se confruntă cu un deficit major în ceea ce privește infrastructura.

Principalele teme care se vor regăsi în toate programele implementate în cadrul strategiei se concentrează pe: **dezvoltarea unei identități regionale, dezvoltarea unor sate viabile și încurajarea micilor întreprinzători tineri.**

Dezvoltarea identității regionale se va realiza prin cooperare, transferarea și adaptarea inovației generate în alte zone, modernizarea formelor tradiționale de *know-how* sau descoperirea de noi soluții la problemele rurale persistente. Astfel, prima temă, **identitatea regională**, este dată de produsele agricole și non-agricole din teritoriu, peisaje, rețelele recreative care, o dată dezvoltate, pot contribui la conturarea unui *brand* de teritoriu. Măsurile agricole se vor focaliza pe dezvoltarea unei identități regionale agroalimentare, a dezvoltării unor produse locale specifice teritoriului și a marketingului acestora.

A doua temă, **dezvoltarea unor sate viabile**, înseamnă a lucra pentru a obține serviciile necesare, care să asigure oamenilor un trai plăcut în zonă și să le trezească dorința de a rămâne aici. Și, astfel, prin activitățile lor economice, să susțină regiunea. Coeziunea socială și stimularea participării locuitorilor sunt două elemente principale în interiorul acestei teme. Îmbunătățirea incluziunii sociale, inclusiv în ceea ce privește grupurile minoritare / etnice, protejarea și conservarea patrimoniului natural și cultural rural sunt incluse în dezvoltarea acestei a doua teme.

Cea de-a treia temă se focalizează pe **încurajarea micilor întreprinzători tineri rurali** din teritoriu prin diversificarea activităților economice non-agricole și crearea, îmbunătățirea și diversificarea facilităților de dezvoltare economică, a infrastructurii fizice locale la scară mică și a serviciilor de bază. Prin prezența lor, antreprenorii dau o valoare mai mare regiunii la nivel local, iar scopul acestei teme este de a încuraja tinerii din mediul rural să devină și să rămână antreprenori. Unicitatea rurală și regională poate fi, de asemenea, un stimulent pentru a fi creativ în ceea ce se face și poate să încurajeze stabilirea unui număr mai mare de tineri în regiunea GAL.

La întocmirea strategiei de dezvoltare locală, au fost realizate o serie de activități de informare. În acest sens, au fost tipărite și distribuite afișe și materiale de prezentare a proiectului. Materialele de prezentare au fost distribuite prin intermediul primăriilor din componența GAL și direct de către animator – **în cadrul celor 14 evenimente de consultare publică**. Afișele de informare au fost postate în localitățile care fac parte din GAL, în locații publice, cu trafic pietonal intens. S-a asigurat distribuirea materialelor în toate localitățile care fac parte din GAL în vederea informării populației cu privire la procesul de consultare și analiză a nevoilor existente la nivelul diverșilor beneficiari potențiali ai strategiei de dezvoltare locală din cele **13 comune și orașul Negresti din GAL** (unui număr anticipat inițial de **280** de persoane, în final fiind **378** de persoane). Publicul larg a fost informat prin intermediul website-ului GAL – www.galstefancelmare.ro.

S-a desfășurat un proces de consultare și animare realizat la nivelul teritoriului GAL Ștefan cel Mare, prin implicarea activă a actorilor și organizațiilor locale, în vederea analizei nevoilor și oportunităților de dezvoltare în vederea identificării celor mai bune mecanisme de implicare activă a populației în dezvoltarea zonei. Au avut loc **14 evenimente de consultare publică** (cate unul în fiecare comună din GAL) la care au fost invitați potențiali beneficiari ai viitoarelor proiecte, fermieri, reprezentanți ai sectorului privat și public, asociații și grupuri de producători sau cooperative agricole locale, grupuri aparținând unor minorități etnice sau religioase. La fiecare eveniment de consultare au participat, în medie, **câte 20 de participanți** reprezentativi din toate sectoarele de activitate din comună, ajungând la un total de **378 participanți**. În cadrul acestor acțiuni de consultare s-a realizat analiza nevoilor SWOT, s-a discutat modul în care se pot integra în strategia de dezvoltare zonele sărace / defavorizate / zone Natura 2000 / zone cu valoare naturală ridicată (HNV) / zone afectate de restructurare industrială) cuprinse în teritoriu. S-au discutat posibile modele de fișe de măsuri care să adreseze problematica grupurilor minorităților etnice cuprinse în parteneriat; s-a discutat metodologia de includere a unor măsuri de sprijinire a tinerilor (cu vârsta până în 40 de ani) din teritoriul GAL și al femeilor ca reprezentanți legali în cadrul organizațiilor ce formează parteneriatul. S-au analizat, în cadrul acestor consultări publice, măsurile de sprijinire și înființare a organizațiilor agricole / a grupurilor de producători, cu reprezentanți ai sectorului economic / ai organizațiilor de mediu.

S-au convocat cinci întâlniri ale partenerilor la nivelul teritoriului, trei comune din județul Iași și o comună și un oraș din județul Vaslui (comunele Aroneanu, Dobrovăț, Prisăcani, din județul Iași și comuna Rebricea și orașul Negrești din județul Vaslui), propuse pentru a realiza grupuri tematice pentru elaborarea viitoarei strategii. La fiecare grup tematic au participat o medie de 15 participanți/grup, un total de **82 participanți** la cele cinci întâlniri.

Analiză SWOT a rezultat în urma interpretării și analizării chestionarelor aplicate în teritoriul GAL Ștefan cel Mare, precum și în urma colaborării cu actorii locali din sectorul public, privat, economic și din societatea civilă (prin acțiuni de animare, de informare, de consultare publică și grupuri de lucru). Pentru fundamentare s-au folosit date statistice, baze de date ale Consiliilor Județene Iași și Vaslui, ale Direcțiilor Județene de Statistică Iași și Vaslui, Strategia de Dezvoltare a regiunii nord-est, Strategiile de Dezvoltare a județelor Iași și Vaslui, strategiile comunelor componente din teritoriu, alte surse și statistici oficiale. Acest tip de date ne-a permis să realizăm o încadrare mai bună a zonei într-un context mai larg. În final, colectarea informațiilor a condus la constituirea unei baze de date cuprinzătoare despre teritoriul GAL Ștefan cel Mare.

Analiza SWOT identifică provocări ale agriculturii și spațiului rural caracterizate de: productivitate agricolă redusă, populație numeroasă în agricultura de (semi)subzistență, cu nivel scăzut de pregătire agricolă și antreprenorială, procent ridicat al fermierilor în vârstă, dotări deficitare la nivelul exploatațiilor, acces la servicii de bază și infrastructură sub nivelul zonelor urbane, dezvoltare insuficientă a economiei rurale non-agricole cu efecte la nivel de ocupare, pondere mare a populației cu risc de sărăcie și excluziune socială, în special în rândul populației de etnie rromă.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă o oportunitate de abordare a punctelor slabe, prin consolidarea punctelor tari și utilizarea oportunităților, în baza lecțiilor învățate și progreselor din implementarea P.D.L. 2007 - 2013.

Principalele obiective previzionate a fi atinse ca urmare a implementării LEADER în teritoriul GAL Ștefan cel Mare sunt:

1. Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă

Măsurile din SDL care vor contribui la atingerea obiectivului:

- M 4.1/6A. Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici;
- M 4.2/6A. Încurajarea micilor întreprinzători rurali;
- M 4.3/6B. Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate;
- M 4.4/6B. Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare socială în teritoriul GAL;
- M 4.5/6B. Incluziunea socială pentru populația rromă;

2. Favorizarea competitivității agriculturii

Măsurile din SDL care vor contribui la atingerea obiectivului:

- M 2.1/2A. Identitate regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință;

- M 2.2/2A. Modernizarea exploatațiilor agricole din teritoriul GAL Ștefan cel Mare;
- M 2.4/2B. Reînnoirea generației de fermieri prin încurajarea micilor întreprinzători tineri rurali;
- M 1.1/1A Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare în teritoriul GAL;
- M 3.1/1A Conservarea, protecția și menținerea biodiversității naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL;
- M 2.3/1A Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL Ștefan cel Mare;

Pentru finanțarea măsurilor incluse în strategia de dezvoltare locală au fost aprobată suma de 2.050.025,61 euro. În data de 25.11.2016 s-a semnat Contractul de finanțare subsecvent nr. 1 C19401105011612411123. În anul 2017 au fost demarate activitățile de animare și lansarea apelurilor de selecție, conforma datelor centralizate din tabelul nr. 1:

Alocare financiară măsuri și apeluri lansate în perioada 2017-2018

CODIFICAREA MĂSURII	Măsuri lansate 01.10.2018	Apeluri lansate	Alocarea totală / măsură	Alocarea totală / măsură inițială
M 1.1: Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare în teritoriul GAL	9.526,25	1	9.526,25	9.526,25
M 2.1: Identitate regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință	90.000,00	2	90.000,00	142.893,55
M 2.2: Modernizarea exploatațiilor agricole din teritoriul GAL Ștefan cel Mare	149.697,99	2	149.697,99	149.697,99
M 2.3: Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL Ștefan cel Mare	0,00	0	40.826,73	40.826,73
M 2.4: Reînnoirea generației de fermieri prin încurajarea micilor întreprinzători tineri rurali	50.000,00	2	50.000,00	81.653,45
M 3.1: Conservarea, protecția și menținerea biodiversității naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL	0,00	0	31.300,49	31.300,49
M 4.1: Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici	210.000,00	2	210.000,00	142.893,54
M 4.2: Încurajarea micilor întreprinzători rurali	136.089,09	2	136.089,09	136.089,09

M 4.3: Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate	40.757,00	1	40.757,00	136.089,08
M 4.4: Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare socială în teritoriul GAL	1.153.470,37	2	1.153.470,37	1.040.697,75
M 4.5: Incluziunea socială pentru populația rromă	138.357,69	1	138.357,69	138.357,69
Total (euro)	1.977.898,39		2.050.025,61	2.050.025,61

Stadiul realizării indicatorilor rezultat conform proiectelor aprobate la nivelul GAL Ștefan cel Mare (proiecte aflate în implementare sau contractate):

Măsuri →	Indicatori de rezultat	Grad realizare/etapa contractare proiecte
M 4.1. Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici	Nr. de locuri de muncă create: 1 Nr. total de întreprinderi sprijinite/create: 3 Numărul de proiecte ce au componente inovative sau de protecția mediului: 1	100%
M 4.2. Încurajarea micilor întreprinzători rurali	Nr.de locuri de muncă create: 1 Nr. total de întreprinderi sprijinite: 1 Nr. de proiecte ce au componente inovative sau de protecție a mediului: 1	100%
M 4.3. Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate	Populația netă din mediul rural care beneficiază de servicii /infrastructuri sociale îmbunătățite: 50 Numărul de locuri de muncă create: 1	100%
M 4.4. Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare socială în teritoriul GAL	Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 1300 Numărul de autorități publice locale (UAT comuna si UAT oraș) sprijinite: 4 Nr. de proiecte ce au componente inovative sociale sau de protecție a mediului: 1 Numărul de locuri de muncă create: 1	100%
M 2.1. Identitate regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți: 6 Numărul de proiecte ce au componente inovative sau de protecția mediului: 1	100%
M 2.2. Modernizarea exploatațiilor agricole din teritoriul GAL Ștefan cel Mare	Numărul de exploatații agricole / beneficiari sprijiniți: 2 Numărul de proiecte ce au componente inovative sau de protecția mediului: 1 Numărul de locuri de munca create: 1	100%
M 2.4. Reînnoirea generației de fermieri prin încurajarea micilor	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți: 2	100%

întreprinzători tineri rurali	Numărul de proiecte ce au componente inovative sau de protecția mediului: 1 Numărul de locuri de munca create: 2	
M 4.5. Incluziunea socială pentru populația rromă	Populație netă romă care beneficiază de servicii /infrastructuri îmbunătățite: 50 Numărul de locuri de muncă create: 1 Număr de proiecte ce au componente inovative social sau de protecția mediului - 1	Sesiune lansată
M 1.1 Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare în teritoriul GAL	Cheltuielile publice totale Numărul de acțiuni demonstrative și vizite de studiu:1. Numărul de participanți la acțiunile demonstrative și vizitele de studiu:20.	Sesiune lansată
M 2.3 Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL Ștefan cel Mare	Numărul de exploatații agricole / beneficiari sprijinți:1 Numărul de proiecte ce au componente inovative sau de protecția mediului: 1 Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013:1	Se va lansa în decembrie 2018
M 3.1 Conservarea, protecția și menținerea biodiversității naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL	Cheltuielile publice totale Numărul de proiecte ce au componente inovative sau de protecția mediului: 1	Se va lansa în decembrie 2018

IV. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE EVALUĂRII

Evaluarea este un instrument de gestionare strategică și de învățare. Ea oferă părților interesate ocazia de a reflecta asupra constatărilor evaluării și a posibilelor îmbunătățiri. Activitatea de evaluare a strategiei de dezvoltare locală s-a desfășurat pentru a putea urmări creșterea transparenței și a gradului de responsabilizare a activităților desfășurate la nivelul GAL Ștefan cel Mare, demonstrarea rezultatelor și realizărilor, stimularea învățării despre cum să se proiecteze și să se pună în practică mai bine viitoarele activități GAL.

Raportarea cu privire la constatările evaluării la nivel local poate fi considerată ca fiind un instrument relevant pentru creșterea gradului de răspundere și de transparență a activității GAL Ștefan cel Mare.

Se vor utiliza constatările evaluării și se vor iniția discuții ulterioare cu părțile interesate pentru îmbunătățirea strategiei de dezvoltare locală, implementarea metodei LEADER și activităților la nivelul GAL Ștefan cel Mare. Lecțiile desprinse din acțiunea de evaluare constituie, de asemenea, un aport la următoarea etapă de dezvoltare a strategiei.

Evaluarea a fost realizată de membrii echipei GAL. Experiența echipei și comunicarea permanentă cu beneficiarii de proiecte, parteneri, membri GAL, potențiali solicitanți, lideri din comunitate, animarea teritoriului GAL, etc. sunt surse de date importante pe care le-am inclus în evaluare.

V. METODOLOGIA DE EVALUARE

Descrierea metodelor și tehnicilor de evaluare folosite și justificarea acestora, corelat cu fiecare întrebare de evaluare

- **Descrierea metodelor și tehnicilor de evaluare folosite și justificarea acestora, corelat cu fiecare întrebare de evaluare**

În perioada de raportare nu există nici un proiect finalizat, astfel încât evaluarea cuprinde următoarele aspecte:

- ⇒ analiza progresului privind depunerea și contractarea proiectelor. Factori care influențează acest progres, măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea ritmului de contractare.
- ⇒ analiza progresului implementării proiectelor contractate. Aspecte tipice ale implementării proiectelor; factori tipici care influențează implementarea proiectelor; analiza măsurii în care progresul este adecvat față de planul de implementare al proiectelor; analiza capacității beneficiarilor proiectelor de a identifica și aplica măsuri de corecție atunci când este necesar; măsura în care progresul înregistrat în implementarea proiectelor poate duce la atingerea rezultatelor așteptate; măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea calității și eficienței implementării proiectelor.
- ⇒ lecții care pot fi desprinse, aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.

Metodologia de evaluare a presupus, utilizarea unui mix de metode și tehnici de analiză cantitativă și calitativă, în baza cărora s-au dezvoltat răspunsuri la întrebările de evaluare și s-au formulat concluzii și recomandări. Pentru triangularea constatărilor evaluării a fost utilizată o combinație de metode cantitative și calitative.

Echipa tehnică GAL, membrii GAL și beneficiarii strategiei de dezvoltare locală au colaborat cu evaluatorul și au participat la activitățile de evaluare. GAL Ștefan cel Mare deține informații cu privire la implementarea activităților cum ar fi rapoarte de implementare, rapoarte de monitorizare, bazele de date interne ale GAL. Au fost explorate aceste surse împreună cu alte informații existente relevante.

Toate datele și informațiile disponibile au fost prelucrate și sintetizate. Pe baza constatărilor, au fost emise concluzii și recomandări cu privire la relevanța și coerența strategiei de dezvoltare locală; rezultatele și impactul strategiei, eficacitatea și eficiența acesteia în îndeplinirea obiectivelor, precum și aplicarea corectă a metodei LEADER și valoarea adăugată creată.

Pentru a avea o evaluare independentă și pentru a obține legitimitate externă, au fost utilizate următoarele metode:

- ❖ **Metodele de evaluare calitative** sunt cele mai potrivite pentru evaluarea mecanismului de implementare a LEADER. Dimensiunea socio-economică marcantă reflectată în principiile LEADER sugerează faptul că o metodă de evaluare participativă poate fi foarte adecvată.

Metodele și tehnicile calitative utilizate:

- **Observația** - Observația este o metodă care permite investigarea fenomenelor în cadrul lor natural de desfășurare (la fața locului). Observația poate fi folosită pentru a colecta informații detaliate privind implementarea și rezultatele unei intervenții. Metoda furnizează informații bogate asupra rezultatului observabil al intervenției, dar și privind influența contextului, luând totodată în considerare punctele de vedere ale principalilor actori și beneficiari. Metoda necesită abilități din partea evaluatorului de a observa aspecte relevante fără a perturba comportamentul firesc al celor observați (este foarte important ca persoanele observate să se poarte firesc, normal). Observația poate aduce informații importante privind, spre exemplu, plus-valoarea abordării LEADER, rezultatele strategiei sau factorii care influențează implementarea acesteia. Este o metodă foarte utilă pentru analiza efectelor unor intervenții sau pentru a surprinde rezultatele unor tipuri de proiecte ale căror mecanisme de funcționare sau rezultate nu sunt bine înțelese, observația permite colectarea de date în situații dificile, în care nu pot fi utilizate alte metode sau tehnici de evaluare.

Interviul - Acestea sunt efectuate în mod normal prin telefon sau față în față cu părțile interesate: membrii GAL, reprezentanții comunității și solicitanții de proiecte. Întrebările pot fi ajustate în profunzime, după cum este necesar și adecvat cu cel cel interviuat. Acoperă atât elemente calitative cât și cantitative. Aceste întrebări sunt, în mod normal, printre cele mai profunde elemente ale abordării consultative. Util pentru: Evaluarea proiectului, precum și colectarea de observații, percepții și feedback privind implementarea SDL și activitatea GAL. Ele reprezintă o modalitate flexibilă de a obține o înțelegere aprofundată a subiectului. Resurse: Circa 2 zile pentru a elabora întrebările și până la o jumătate de zi pentru a efectua și a scrie fiecare interviu. Limitări: Calitatea interviului depinde foarte mult de dezvoltarea întrebărilor "corecte" și de capacitatea intervievatorului de a angaja în discuție persoana interviuată.

- **Focus grupul** - Focus grupurile sunt folosite pentru a aborda un anumit subiect, o întrebare sau o anumită categorie de grup țintă, oferind o oportunitate de dialog între mai multe persoane care împărtășesc experiențele lor și diferite puncte de vedere. Acestea implică, în general, un număr mic de indivizi (între 5 și 15), sprijiniți prin facilitare imparțială. Util pentru: Explorarea unui anumit subiect sau a unei teme de evaluare și / sau pentru discutarea și validarea rezultatelor inițiale. Această ascultare reciprocă și împărtășirea opiniilor pot juca un rol crucial în înțelegerea a ceea ce se întâmplă și uneori poate contribui la identificarea unora dintre impacturile și valoarea

adăugată mai largi pe care GAL-ul le aduce (sau nu reușește să aducă) în zonă. Capitalizarea cunoștințelor și a experienței împărtășite în focus grupuri poate contribui la luarea unor decizii mai bune pentru viitor. Limitări: Este necesar participarea unui moderator calificat și participanții care au cunoștințe despre subiect, și, în funcție de alegerea cazurilor, pot să nu fie reprezentative.

- ❖ **Analiza cantitativă** a presupus, colectarea datelor din surse și secundare, în baza cărora s-a procedat la calculul indicatorilor de rezultat.

Metodele și tehnicile cantitative utilizate:

- **Studiul/analiza documentelor / Cercetare de birou**

Implică analiza tuturor informațiilor disponibile, începând cu monitorizarea și raportarea datelor, inclusiv cu alte informații din surse scrise. De asemenea, este utilă cercetarea implementării SDL din perioada anterioară ca reper sau exemple. Această metodă va fi utilizată în cadrul întrebărilor de evaluare, deoarece nu sunt proiecte finalizate în cadrul SDL în perioada raportată. Documentele analizate în cadrul evaluării sunt: modificările SDL, documentele întocmite în etapa de animare a teritoriului, raportări lunare/trimestriale către autoritatea de management, rapoarte de selecție, cereri de plată, liste prezență întâlniri/evenimente organizate în cadrul teritoriului GAL, alte documente. Util pentru formarea structurii de bază a evaluării și identificarea nevoilor suplimentare de informare. Limitări: Se obțin numai informații scrise, dar e greu de captat de opinii, percepții și atitudini care sunt deosebit de importante. O revizuire a rapoartelor existente trebuie completată cu metode care să implice membrii GAL, beneficiarii proiectelor și comunitatea.

- **Analiza datelor administrative**

Descrierea elementelor cheie ale evaluării – întrebările de evaluare specifice și comune, criteriile de evaluare, indicatori

Autoevaluarea strategiei de dezvoltare locală este efectuată cu ajutorul întrebărilor de evaluare, a criteriilor de evaluare și a indicatorilor, în conformitate cu temele și întrebările de evaluare comune prezentate în GHID OPERAȚIONAL PRIVIND EVALUAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIILOR DE DEZVOLTARE LOCALĂ. Întrebările de evaluare reprezintă obiectul central al evaluării.

Întrebările de evaluare au rolul de a stabili în ce măsură au fost îndeplinite obiectivele strategiei. **Criteriile de evaluare** indică gradul de reușită în îndeplinirea acestor obiective. **Indicatorii** sunt utilizați pentru a colecta dovezile necesare pentru a răspunde la întrebările de evaluare.

Evaluarea strategiei de dezvoltare locală vizează următoarele teme:

TEMA I LOGICA INTERVENȚIEI STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ	
Întrebare de evaluare 1	În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare al teritoriului?
CE SE EVALUEAZĂ	Relevanța strategiei față de nevoile și potențialul de dezvoltare din teritoriu
Criterii de evaluare:	• Nevoile de la momentul elaborării SDL pana în prezent au rămas la fel, s-au modificat; • Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate, pentru a tine cont de dinamica acestor nevoi.
Indicatori	- Numărul de nevoi/măsurii din cadrul SDL revizuite;
Răspunsul evaluatorului	☐ Puțin relevantă ☐ Relevantă ☐ Foarte relevantă
Metode utilizate	Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative; Interviu
Întrebare de evaluare 2	Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?
CE SE EVALUEAZĂ	Coerența internă și cu politicile de referință relevante
Criterii de evaluare:	- Sunt activitățile (măsurii, proceduri, activități de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie)? - Sunt definiți indicatori de realizare adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute (specifci, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți)? - Sunt rezultatele așteptate clar definite?
Indicatori	- număr măsurii de sprijin cuprinse în SDL și bugetul alocat fiecărei măsurii; - număr de modificări a indicatorilor menționați în Anexa IV din SDL.
Răspunsul evaluatorului	☐ Puțin coerentă ☐ Coerentă ☐ Foarte coerentă

TEMA II CONTRIBUTIA OPERAȚIUNILOR REALIZATE LA ATINGEREA OBIECTIVELOR PREVĂZUTE ÎN STRATEGIE	
Întrebare de evaluare 3	În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?
CE SE EVALUEAZĂ	• Gradul de atingere a rezultatelor planificate, a obiectivelor specifice și a impactului prevăzut prin strategia de dezvoltare locală • Contribuția operațiunilor finanțate la atingerea rezultatelor, obiectivelor, impactului planificat, distinct de alți factori externi strategiei (impactul poate fi evaluat la finalul implementării strategiei) • Eficiența costurilor înregistrate la nivelul operațiunilor finanțate • Cum și în ce măsură au fost obținute rezultatele planificate

Răspunsul evaluatorului	Probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării ☐ În mică măsură ☐ În măsura medie ☐ În mare măsură
Întrebare de evaluare specifică (Aria de intervenție 2A)	3.1. În ce măsură au contribuit intervențiile SDL la îmbunătățirea performanței economice, la restructurarea și la modernizarea exploatațiilor sprijinite și la diversificarea agricolă?
Criterii de evaluare:	- Au fost create măsuri dedicate dezvoltării exploatațiilor agricole; - Au fost sprijinite fermele mici și mijlocii; - Au fost dezvoltate exploatațiile agricole; - Proiectele au promovat inovarea, protecția mediului.
Indicatori	- Numărul de măsuri dedicate dezvoltării exploatațiilor agricole; - Numărul de ferme mici și mijlocii înființate; - Numărul de exploatații agricole care au fost dezvoltate; - Numărul de proiecte care conțin componente de protecția mediului, clima și inovare.
Întrebare de evaluare specifică (Aria de intervenție 2B)	3.2. În ce măsură au sprijinit intervențiile SDL intrarea în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special reînnoirea generațiilor?
Criterii de evaluare:	- A fost facilitată reînnoirea generațiilor de agricultori; - Proiectele au promovat inovarea, protecția mediului.
Indicatori	- Numărul de exploatații agricole /beneficiari sprijiniți; - Numărul de proiecte care conțin componente de protecția mediului, climă și inovare
Întrebare de evaluare specifică (Aria de intervenție 6A)	3.3. În ce măsură au sprijinit intervențiile SDL diversificarea, crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici și crearea de locuri de muncă?
Criterii de evaluare:	- Au fost create măsuri dedicate dezvoltării întreprinderilor mici; - Au fost sprijinite întreprinderile mici; - A crescut diversitatea afacerilor în mediul rural; - Proiectele au promovat inovarea, protecția mediului.
Indicatori	- Numărul de măsuri dedicate dezvoltării întreprinderilor mici; - Numărul de întreprinderi mici sprijinite; - Numărul produselor /serviciilor noi dezvoltate de către întreprinderile mici sprijinite;

TEMA III	VALOAREA ADĂUGATĂ DATORATĂ METODEI LEADER
Întrebare de evaluare 4	Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute privind implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernancei locale)
CE SE EVALUEAZĂ	Beneficiile obținute datorită abordării LEADER Se vor evalua următoarele aspecte:

	✓ în primul rând, scopul urmărit prin intervenția SDL; ✓ elemente potențiale de capital social: învățarea colectivă, schimbarea mentalităților, creșterea colaborării și încrederii reciproce și față de GAL, identificarea unor subiecte de interes comun, introducerea unor noi forme de auto-reglementare etc.; ✓ potențiale rezultate adiționale datorate abordării LEADER: gradul de inovare în cadrul proiectelor, efectul sinergic și de pârgă în ceea ce privește generarea de noi inițiative, o promovare sporită a inițiativelor de către rețelele locale etc.; ✓ potențiale elemente de administrare locală îmbunătățită: îmbunătățirea gestionării funcțiilor administrative, a controlului din partea instituțiilor locale privind procesarea materiei prime și vânzarea directă a produselor locale etc.
Criteriu de evaluare:	Capitalul social s-a îmbunătățit (spre exemplu învățarea colectivă, schimbarea mentalităților, creșterea colaborării și încrederii reciproce și față de GAL, identificarea unor subiecte de interes comun, dezvoltarea de competențe și capacități, dezvoltarea unor rețele etc.)
Indicator	Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală: ☐ nu am remarcat o îmbunătățire ☐ îmbunătățire medie ☐ îmbunătățire mare
Criteriu de evaluare:	Guvernanța locală s-a îmbunătățit la nivel local (spre exemplu îmbunătățirea gestionării funcțiilor administrative pe plan local, implicare sporită a comunității și factorilor interesați în luarea deciziilor, creșterea rolului GAL în guvernanța pe diferite niveluri, creșterea capacității de a gestiona fonduri publice-private, etc.)
Indicator	Percepția actorilor locali privind rezultatele ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală: ☐ nu am remarcat o îmbunătățire ☐ îmbunătățire medie ☐ îmbunătățire mare
Criteriu de evaluare:	Rezultatele implementării SDL-urilor (crearea de locuri de muncă, realizarea unor produse inovatoare, infrastructura de bază, et.) au generat îmbunătățirea calității vieții în teritoriul GAL Ștefan cel Mare
Indicator	Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală: ☐ nu am remarcat o îmbunătățire ☐ îmbunătățire medie ☐ îmbunătățire mare

TEMA IV	FACTORII DE SUCCES ȘI DE INSUCES
Întrebare de evaluare 5	Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele obținute? Ce măsuri au fost adoptate până la data evaluării și cu ce efecte? Ce măsuri sunt încă necesare?
CE SE EVALUEAZĂ	Influența factorilor interni și externi asupra rezultatelor obținute prin implementarea SDL/ Ce funcționează bine și ce nu

Criterii de evaluare:	- Gradul de pregătire a resurselor umane; - Experiența GAL în exercițiul anterior; - Eficiența animării; - Caracteristica zonelor SDL.
Indicatori	- Instruirea formarea, participarea GLL/calificativele obținute de către personalul gal (mici, medii, mari); - Număr de proiecte depuse/selectate AFIR; - Raportul dintre proiectele eligibile neselectate și proiectele eligibile selectate; - Acoperirea nevoilor și necesităților din cadrul teritoriului GAL (mica, mare măsura, deloc).

TEMA V CONTRIBUȚIA SDL LA ARIA DE INTERVENȚIE 6B	
Întrebare de evaluare 6	În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?
CE SE EVALUEAZĂ	Contribuția efectivă a SDL la dezvoltarea locală în zonele rurale, conform criteriilor de evaluare și indicatorilor comuni aferenți ariei 6B
Criterii de evaluare:	- Serviciile și infrastructurile locale în zonele rurale au fost îmbunătățite; - Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în zonele rurale a crescut; - Strategiile de dezvoltare locală au determinat crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă.
Indicatori	- Procentajul populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală; - Procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite; - Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (LEADER);
Răspunsul evaluatorului	Sprijinirea dezvoltării locale în zonele rurale de către SDL va fi însoțită de o apreciere a evaluatorului: ☐ În mică măsură ☐ În măsură medie ☐ În mare măsură

Sursa datelor (primare și secundare), tehnici pentru colectarea datelor (chestionare, interviuri, focus grupuri, studii de caz etc.; dimensiunea și criterii de selecție pentru eșantionare)

Identificarea surselor și planificarea colectării datelor sunt esențiale pentru a analiza evaluării SDL. Sursele și datele au fost colectate în funcție de temele de evaluare propuse. Activități de evaluare, cum ar fi măsurarea implicării comunității, dezvoltarea capitalului social, valoarea adăugată a prezenței GAL-ului în zonă etc. vor necesita colectarea de informații specifice pe o perioadă mai lungă de timp și vor fi analizate în detaliu în cadrul evaluării finale.

GAL Ștefan cel Mare a ales ca metodă de evaluare, autoevaluarea. Evaluarea a fost efectuată de către angajații GAL, membri ai GAL, conducerea GAL, care au fost implicați și sunt responsabili pentru conceperea și implementarea strategiei actuale. Din rezultatele autoevaluării, va rezulta performanța înregistrată în perioada de referință,

realizările în cadrul implementării SDL, eficiența animării, valoarea adăugată și problemele întâmpinate.

Informațiile utilizate sunt datele din activitatea de monitorizare și constatări desprinse din evaluarea calitativă. Datele cantitative au rezultat din activitățile de monitorizare. Acestea includ, de exemplu, numărul de proiecte, numărul de beneficiari, tipurile de proiecte, participanți la evenimente, etc.

Datele calitative au fost utilizate pentru a exprima valoarea adăugată a proiectelor mai bine decât numerele și procentele. Acest tip de informații este de obicei necesar pentru a evalua, de exemplu, calitatea sau durabilitatea acțiunilor finanțate și măsura în care comunitatea consideră că acestea sunt valoroase. Colectarea datelor utilizate în evaluare este un proces continuu care a început din momentul implementării SDL.

- **Analiza documentelor interne** (raportări către autoritatea de management, rapoarte de selecție, modificarea SDL, etc.)
- **Întâlniri periodice ale GAL-ului** - Întâlniri frecvente ale structurilor de decizie din GAL care contribuie la asigurarea participării active a membrilor GAL pentru a îmbunătăți participarea activă și / sau implementarea SDL;
- **Monitorizarea proiectelor** - informații colectate de la solicitanți care au în implementare și actualizate în timpul ciclului proiectului până la plata finală și ulterior. Menținerea focalizării pe obținerea de rezultate și colectarea datelor privind rezultatele proiectului;
- **Reuniuni cu beneficiarii** (inclusiv vizitarea proiectului) pentru monitorizarea implementării, output-urilor și rezultatelor. Se poate urmări o listă standardizată pentru a înțelege progresul, dificultățile întâmpinate, sau sprijinul necesar. Aceste informații sunt utile pentru analiza calitativă a proiectelor și identificarea oricăror probleme în implementare sau întârzieri, pentru a lua măsuri corective în timp util. Aceste reuniuni permit GAL-ului să mențină o relație strânsă cu beneficiarii și să discute în mod informal idei pentru dezvoltarea ulterioară a teritoriului GAL;
- **Organizarea de focuri grupuri;**
- **Organizarea de interviuri;**
- **Observația.**

Descrierea principalelor limitări și constrângeri întâmpinate și a măsurilor adoptate pentru a le compensa

- ❖ **Interviul** - Calitatea interviului depinde foarte mult de dezvoltarea întrebărilor corecte și de capacitatea intervievatorului de a angaja în discuție persoana

intervievată. Necesită timp și resurse realizarea interviului. S-au utilizat întrebări simple, care s-au adaptat în funcție de persoanele contactate.

- ❖ **Observația** - Principalele constrângeri sunt: observația necesită o pregătire minuțioasă pentru a permite observatorului să se adapteze contextului observat, fără a perturba activitatea; poate necesita un timp îndelungat pentru colectarea datelor. În situații în care apar constrângeri de timp severe se poate limita atât numărul entităților observate, cât și durata observației, prin axarea pe aspectele cele mai relevante.
- ❖ **Focus grupul** - este necesar participarea unui moderator calificat și participanții care au cunoștințe despre subiect și, în funcție de alegerea cazurilor, pot să nu fie reprezentative. Informațiile nu sunt relevante dacă grupul nu este omogen. Timpul disponibil pentru ca fiecare participant să vorbească e limitat. Unii participanți tind să-și armonizeze opiniile și relatările cu ceea ce spun ceilalți. Sunt persoane care se abțin să intervină sau să fie sincere din cauză că nu au încredere (în moderator, în alți membri, în modul de utilizare a datelor). Pentru minimiza dezavantajele și maximiza avantajele moderatorul a încurajat exprimarea diferenței, a utilizat întrebări suplimentare și a creat o atmosferă de încredere pentru exprimarea opiniilor.
- ❖ **Analiza datelor administrative** - Se obțin numai informații scrise, dar e greu de captat de opinii, percepții și atitudini care sunt deosebit de importante. O revizuire a rapoartelor existente trebuie completată cu metode care să implice membrii GAL, beneficiarii proiectelor și, dacă este posibil, comunitatea. Se vor utiliza metode calitative pentru aprecierea indicatorilor de rezultat.

VI. CONSTATĂRILE ȘI CONCLUZIILE EVALUĂRII

Constatările și concluziile formulate pentru fiecare temă a evaluării și pentru fiecare dintre întrebările de evaluare.

Implementarea strategiei este cea mai importantă activitate desfășurată de către GAL Ștefan cel Mare. Prin strategia elaborată, GAL Ștefan cel Mare urmărește să aducă o schimbare pe teritoriul său și pentru populația aferentă. Intervențiile prevăzute în strategie vizează cele mai importante nevoi identificate în teritoriul GAL. Acestea acționează în favoarea obiectivelor locale și generează rezultate și impacturi preconizate care contribuie la valoarea adăugată a măsurii LEADER la nivel local. În evaluarea strategiei, se analizează măsura în care au fost îndeplinite obiectivele strategiei locale (eficacitatea) și să se aprecieze costurile cu care au fost obținute rezultate/impacturi (eficiența).

Tema I. LOGICA INTERVENȚIEI STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Implementarea SDL presupune convertirea nevoilor identificate (probleme, oportunități) în obiective și acțiunea de a răspunde acestor nevoi (realizarea obiectivelor) printr-un set de proiecte și activități, cu sprijin/finanțare (input) din GAL.

Evaluarea este o estimare a:

- ce s-a făcut prin proiecte / activități individuale (output-uri);
- în ce măsură aceste output-uri au contribuit la rezolvarea unor probleme specifice (rezultate);
- cum au contribuit aceste rezultate la atingerea obiectivului mai larg al strategiei (impact).

Legătura dintre nevoile/problemele zonei, obiectivele strategiei, activitățile/proiectele, rezultatele, rezultatele și impacturile se numește logică de intervenție. Logica de intervenție a fost stabilită în etapa de elaborare a strategiei. Coerența și relevanța acesteia, trebuie reexaminată în perioada de implementare. În aceste situații, reanalizarea logicii de intervenție este utilă.

Logica intervenției se verifică prin:

- Verificarea consecvenței strategiei de dezvoltare locală cu analiza SWOT actualizată pentru teritoriul GAL la momentul autoevaluării și cu analiza nevoilor acestuia (**relevanța**). Obiectivele strategiei și rezultatele și impacturile preconizate trebuie să reflecte nevoile din teritoriul GAL Ștefan cel Mare;
- Verificarea **coerenței** strategiei de dezvoltare locală printr-o analiză care are rolul de a stabili dacă activitățile și bugetele prevăzute sunt suficiente pentru a obține realizările, rezultatele și impacturile preconizate.

Întrebarea 1. În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare al teritoriului?

În perioada 25.11.2016 – 01.10.2018, Strategia de Dezvoltare Locală a Asociației Grup de Acțiune Locală Ștefan cel Mare a fost modificată de 3 ori, după cum urmează:

❖ **Modificare complexă SDL nr. 1, notă aprobare 233238/22.06.2017**

1. Modificarea **cap. IV Obiective, priorități și domenii de intervenții** privind indicatorii de monitorizare pentru măsurile M1.1, M3.1, M4.4, și M4.5 prin corelarea acestora cu fișele tehnice ale măsurilor descrise în **cap. V Prezentarea măsurilor**;
2. Modificarea secțiunii **valoarea adăugată a măsurii** din cadrul fișei tehnice M1.1 prin **eliminarea** sintagmei "*formare profesională și de*" din cadrul paragrafului "*Acțiunile de formare profesională și de transfer de cunoștințe care vor fi finanțate prin M1....*";
3. Modificarea fișei tehnice M4.4 în cadrul secțiunii **Indicatorii de monitorizare** în vederea completării indicatorului de monitorizare "*Număr de comune sprijinite*" astfel "*Numărul de **autorități publice locale (UAT comună și UAT oraș) sprijinite***";
4. Modificarea **cap. V Prezentarea măsurilor** în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 1305/2013 și ale Ghidului de implementare a SM 19.2:
 - Secțiunea **Beneficiari direcți** – pentru măsurile M1.1, M2.2, M4.2, M4.3, M4.4 și M4.5;
 - Secțiunea **Beneficiari indirecți** – pentru măsurile M1.1, M2.1, M2.4 și M4.5;
 - Secțiunea **Tipuri de acțiuni eligibile** – pentru măsurile M1.1, M4.1, M4.2, M4.3, M4.4 și M4.5;
 - Secțiunea **Tipuri de acțiuni neeligibile** – pentru măsurile M1.1, M2.1, M2.2, M2.4, M4.1, M4.2, M4.3, M4.4 și M4.5;
 - Secțiunea **Condiții de eligibilitate** – pentru măsurile M1.1, M2.2, M4.2, M4.3, M4.4 și M4.5;
 - Secțiunea **Criterii de selecție** – pentru măsurile M1.1, M2.1, M2.2, M2.4, M4.1, M4.2, M4.4 și M4.5;
 - Secțiunea **Sume (aplicabile) și rata sprijinului** – pentru măsurile M1.1, M2.1, M2.2, M2.4, M4.2, M4.3, M4.4 și M4.5;
 - Secțiunea **Tip de sprijin** – pentru măsurile M4.1 și M4.5;
 - Secțiunea **Tipul măsurii** – pentru măsurile M4.4 și M4.5.
5. Modificarea **cap. IX Organizarea viitorului GAL** prin **eliminarea** funcției de *consilier juridic – 1 persoană* din organigramă și eliminarea atribuțiilor pentru această funcție din **Anexa 8** cât și modificarea secțiunii 1 **Analiză, evaluare și selecției proiectelor** și a secțiunii **Informații legate de primirea și evaluarea proiectelor depuse în cadrul SDL** ;
6. Modificarea **cap. XI Procedura de evaluare și selecție a proiectelor depuse în cadrul SDL** în vederea completării acestuia și eliminarea sintagmei "*de către evaluatori externi*" din cadrul secțiunii **Selecție finală** cât și eliminarea paragrafului "*Astfel, în prima*

etapă a fiecărui apel.....” din cadrul secțiunii **Informații legate de primirea și evaluarea proiectelor depuse în cadrul SDL.**

Număr măsuri revizuite: 11

❖ **Modificare complexă SDL nr. 2, notă aprobare 233740/23.01.2018**

1. Modificarea **Anexei 4 Planul de finanțare**, astfel:
 - Diminuarea alocării financiare pe măsura M2.4/2B „Reînnoirea generației de fermieri prin încurajarea micilor întreprinzători tineri rurali” de la 81.653,45 euro la **50.000 euro**, prin realocarea sumei de 17.440,54 euro către măsura M4.4 /6B ”Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare sociala în teritoriul GAL” și realocarea sumei de 14.212,91 euro către măsura M4.1/6A „Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici”.
 - Diminuarea alocării financiare pe măsura M2.1/2A ”Identitatea regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință” de la 142.893,55 euro la **90.000 euro**, prin realocarea sumei de 52.893,55 euro către măsura M4.1/6A „Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici”.
 - Diminuarea alocării financiare pe măsura M4.3/6B ”Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate” de la 136.089,08 euro la **40.757 euro**, prin realocarea sumei de 95.332,08 euro către măsura M4.4/6B ”Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare sociala în teritoriul GAL”
 - **Măsura M4.4/6B ”Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovarea socială în teritoriu GAL”** va avea o alocare totală de **1.153.470,37 euro**.
 - **Măsura M4.1/6A „Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici”** va avea o alocare totală de **210.000 euro**.,
2. Modificarea **cap. V. Prezentarea măsurilor**, astfel:
 - Secțiunea **Măsura contribuie la prioritatea prevăzută la art. 5, Reg (UE) nr. 1305/2013** în cadrul măsurii M2.3 și a măsurii 3.1.
 - Secțiunea **Măsura/DI** din cadrul măsurii M2.3 prin modificarea domeniului de intervenție din 2A în **1B** și a măsurii M3.1 prin modificarea domeniului de intervenție din 4 A în **1A**.
 - Secțiunea **Măsura corespunde obiectivelor art.** prin reîncadrarea măsurii M3.1 din art. 20 în **art. 14** din Reg. (UE) nr. 1305/2013 și reîncadrarea măsurii M2.3 din art. 19 în art. 35 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.
 - Secțiunea **Măsura contribuie la Domeniul de intervenție** pentru măsura M2.3 și măsura M3.1.
 - Secțiunea **Măsura contribuie la prioritatea prevăzută la art. 5, Reg (UE) nr. 1305/2013** în cadrul măsurii M2.3
 - Secțiunea **Complementaritatea cu alte măsuri din SDL** și secțiunea **Sinergia cu alte măsuri** din SDL din carul măsurii M3.1
 - Secțiunea **Trimiteri la alte acte legislative** în cadrul măsurii M3.1

- Secțiunea **Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)** – pentru măsurile M2.3 și M3.1.
- Secțiunea **Tip de sprijin** – pentru măsurile M3.1
- Secțiunea **Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile** – pentru măsurile M3.1
- Secțiunea **Condiții de eligibilitate** – pentru măsurile M3.2, M4.1/6A.
- Secțiunea **Sume (aplicabile) și rata sprijinului** – pentru măsurile M2.3, M2.4/2B, M3.1, M4.1/6A, M4.4/6B.

3. Modificarea cap. IV – *Obiective, priorități și domenii de intervenție* – Tabelul logica intervenției și a cap. V – *Prezentarea măsurilor, secțiunea – Indicatori de monitorizare* astfel:

- Modificarea cuantificării indicatorului *număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți* de la 7 la 6 din cadrul măsurii M2.1 iar îndeplinirea indicatorului se realizează prin măsura **M2.2**
- Adăugarea indicatorului obligatoriu *Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare* rezultat în urma reîncadrării măsurii M2.3 și **corelarea** fișei măsurii, secțiunea *Indicatori de monitorizare cu cap. IV*
Adăugarea indicatorului obligatoriu *Cheltuieli publice totale* rezultat în urma reîncadrării măsurii M3.1 și eliminarea indicatorului *suprafața totală (ha)*.

Număr măsuri revizuite: 11

❖ **Modificare complexă SDL nr. 3, notă aprobare 216355/19.06.2018**

Modificarea **fișelor tehnice din cadrul cap. V Prezentarea măsurilor, astfel:**

- secțiunea **Măsura contribuie la domeniul de intervenție** și secțiunea **Măsură/DI** din cadrul măsurii M2.3 în vederea **eliminării** domeniului de intervenție DI 1B și **adăugării** domeniului de intervenție DI 1A.
- secțiunea **Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia** din cadrul măsurii M2.3 și a măsurii M3.1/1A.
- secțiunea **Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)** din cadrul măsurilor M3.1 /1A și M4.5/6B.
- secțiunea **Condiții de eligibilitate** din cadrul măsurii M1.1/1A, M2.3, M3.1/1A și M4.5 /6B.
- secțiunea **Criterii de selecție** din cadrul măsurii M1.1/1A în vederea eliminării sintagmei „persoane tinere și alte categorii prevăzute în analiza SWOT” adăugării sintagmei „alte categorii de persoane angajate în sectorul agricol din teritoriul GAL Ștefan cel Mare” iar din cadrul măsurii M2.3 eliminarea sintagmei „an/”.
- secțiunea **Sume (aplicabile) și rata sprijinului** în cadrul măsurii M1.1 /1A, M2.3 si M4.5/6B.
- secțiunea **Indicatori de monitorizare** din cadrul măsurii M2.3 în vederea adăugării indicatorului **cheltuieli publice totale**.

Număr măsuri revizuite: 11

Centralizarea modificărilor realizate în cadrul SDL:

- adaptarea SDL cu prevederile din Ghid de implementare SM 19.2 și Manual procedura SM 19.2;
- adaptarea SDL conform Notei de clarificări privind implementarea SDL din 233077/06.04.2017;
- completarea unor beneficiari direcți pentru ca măsurile din SDL să fie accesibile pentru toate categoriile de potențiali solicitanți;
- corectarea unor acțiuni eligibile, domenii de intervenție conform prevederilor Reg. UE nr. 1305/2013, Ghid de implementare SM 19.2 și Manual procedura SM 19.2;
- completarea unor acțiuni eligibile conform solicitărilor din partea potențialilor solicitanți;
- realocări către măsuri pentru care au fost solicitări în urma apelurilor lansate;
- Completarea sau modificarea unor criterii de selecție;
- Modificarea, completarea și corectarea Cap. IV – Obiective, priorități și domenii de intervenție;
- eliminarea funcției de consilier juridic din organigrama;
- corectarea unor erori tehnice de tehnoredactare sau exprimare.

Din analiza modificărilor realizate, acestea au fost preponderent de ordin procedural, nevoile locale identificate la scrierea SDL nu au fost influențate. Au fost revizuite toate măsurile cuprinse în SDL.

Nevoi identificate în SDL:

Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă:

- Încurajarea activităților economice non-agricole;
- Îmbunătățirea serviciilor pentru populație;
- Promovarea turismului în zonă și a tradițiilor locale;
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și arhitectural;
- Modernizarea întreprinderilor mici;
- Crearea locurilor de muncă;
- Încurajarea și promovarea acțiunilor inovative;
- Încurajarea acțiunilor de protecție a mediului.

Măsurile din SDL care vor răspunde la nevoile identificate:

- ✓ M 4.1/6A. Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici;
- ✓ M 4.2/6A. Încurajarea micilor întreprinzători rurali;
- ✓ M 4.3/6B. Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate;
- ✓ M 4.4/6B. Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare socială în teritoriul GAL;
- ✓ M 4.5/6B. Incluziunea socială pentru populația rromă;

Favorizarea competitivității agriculturii:

- Creșterea productivității muncii în agricultură;
- Susținerea fermelor de semi-subsistență în vederea restructurării și modernizării;
- Tehnologizarea agriculturii și creșterii animalelor;
- Creșterea calității produselor agricole și non-agricole locale;
- Diversificarea producției agro-alimentare;
- Încurajarea și promovarea acțiunilor inovative;
- Încurajarea acțiunilor de protecție a mediului;
- Cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale;
- Promovare în context local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale;
- Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare.

Măsurile din SDL care vor răspunde la nevoile identificate:

- ✓ M 2.1/2A. Identitate regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință;
- ✓ M 2.2/2A. Modernizarea exploatațiilor agricole din teritoriul GAL Ștefan cel Mare;
- ✓ M 2.4/2B. Reînnoirea generației de fermieri prin încurajarea micilor întreprinzători tineri rurali;
- ✓ M 1.1/1A Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare în teritoriul GAL;
- ✓ M 3.1/1A Conservarea, protecția și menținerea biodiversității naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL;
- ✓ M 2.3/1A Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL Ștefan cel Mare;

În urma evaluării efectuate s-au constatat următoarele:

- Din analiza documentelor, respectiv modificările SDL realizate, a reieșit faptul că logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă pentru nevoile din teritoriu. Au fost realizate modificări în toate măsurile cuprinse în SDL înainte de lansarea apelurilor, astfel încât să nu fie influențat procesul de evaluare. Au fost realocate fonduri către măsurile care contribuie la finanțarea proiectelor în domeniul facilitării diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă, și pentru încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale, datorită unui interes sporit pentru aceste măsuri ca urmare a lansării apelurilor de selecție. Decizia de a realoca fonduri către aceste măsuri, s-a bazat pe utilitatea și impactul proiectelor finanțate în domeniile respective. Domeniile de intervenție, respectiv obiectivele stabilite în SDL, în urma activității de animare a teritoriului, au suferit modificări. Acest lucru s-a produs din cauza încadrării greșite a două măsuri (M 2.3. Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL și M 3.1. Conservarea, protecția și menținerea

biodiversității naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL) în domenii de intervenție. Tot ca urmare a acestor modificări, a rezultat necesitatea eliminării unui domeniu de intervenție (4A. Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, precum și a stării peisajelor europene), împreună cu obiectivul și cu prioritatea de dezvoltare rurală aferente. Cu toate acestea, măsurile de intervenție formulate inițial au rămas relevante (socio-economic) la nivelul teritoriului, existând în continuare interes pentru implementarea lor din partea a diferiți actori locali și parteneri strategici, prezentând, astfel, un bun potențial pentru dezvoltarea teritoriului.

- Metodă de analiză, interviul, s-a adresat beneficiarilor de proiecte din domeniul privat și unui grup de lideri locali, care sunt și beneficiari de proiecte. Centralizarea răspunsurilor interviului, a demonstrat faptul că, pentru perioada evaluată, logica de intervenție este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului. Atât din perspectiva membrilor reprezentanți ai sectorului public, cât și privat, s-a manifestat un interes crescut (față de perioada 2007 - 2013 de implementare) legat de nevoile de finanțare cuprinse în strategie, dar și o înțelegere mai bună a membrilor în ceea ce privește modul de funcționare a implementării SDL, de constrângerile și cerințele specifice unui astfel de program.

Aprecierea evaluatorului pentru întrebarea În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare al teritoriului?

☐ Puțin relevantă ☒ Relevantă ☐ Foarte relevantă

Întrebarea 2. Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?

Din analiza documentelor, în perioada de evaluare au fost lansate 15 apeluri de selecție, din care 2 apeluri sunt încă deschise. Apelurile au vizat 9 măsuri din cele 11 cuprinse în SDL. În etapa de implementare, pentru 7 măsuri indicatorii de rezultat prevăzuți în strategie sunt realizați la nivel de angajament în cererea de finanțare și vor fi depășiți. Resursele alocate sunt suficiente pentru realizarea indicatorilor prevăzuți în strategie, însă fondurile alocate pentru implementarea strategiei nu sunt suficiente, acest fapt rezultă din proiectele eligibile și selectate, dar fără finanțare. Indicatorii de rezultat sunt specifici, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor propuse.

Din analiza documentelor indicatorii stabiliți în SDL sunt specifici domeniilor de intervenție la care măsurile corespund, măsurabili și verificabili la nivelul proiectelor atât la depunere cât și la implementare, fezabili și relevanți. Au fost definiți și indicatori cu

specific local, care vor contribui la realizarea obiectivelor transversale: mediu și climă, inovare. Deoarece a rezultat necesitatea eliminării unui domeniu de intervenție (4A. Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, precum și a stării peisajelor europene), care a fost încadrat inițial la M 3.1. Conservarea, protecția și menținerea biodiversității naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL, indicatorii de rezultat de la această măsură au fost modificați corespunzător domeniului de intervenție 1A așa cum este încadrată în prezent măsura. La fel s-a procedat cu indicatorii de la M 2.3. Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL, încadrată inițial la domeniul de intervenție 2A și modificat la domeniul de intervenție 1A, cu indicatorii de rezultat aferenți. Aceste modificări s-au realizat înainte de data programată pentru lansarea apelurilor (decembrie 2018).

Metodă de analiză, interviul, s-a adresat beneficiarilor de proiecte din domeniul privat și unui grup de lideri locali, care sunt și beneficiari de proiecte. În urma desfășurării interviului, a rezultat faptul că măsurile de intervenție sunt suficiente pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare din teritoriul GAL, pentru a susține mediul social și economic din zona noastră și chiar pentru a reduce discrepanțele care există la nivel de societate între rural și urban (cunoștințe, economie, educație, acces la servicii etc.). Nu a fost exprimată necesitatea de a regăsi în cadrul strategiei și a altor măsuri, în afara celor deja existente. Pe de altă parte, considerăm că nu au existat măsuri care să nu fi fost necesare procesului de dezvoltare locală. Resursele sunt alocate proporțional cu indicatori asumați, care sunt clar definiți, specifici, măsurabil, fezabili și suficienți.

CODIFICAREA MĂSURII	Alocarea totală/măsură conform Anexei IV
M 1.1/1A: Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare în teritoriul GAL	9.526,25
M 2.1/2A: Identitate regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință	90.000,00
M 2.2/2A: Modernizarea exploatațiilor agricole din teritoriul GAL Ștefan cel Mare	149.697,99
M 2.3/1A: Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL Ștefan cel Mare	40.826,73
M 2.4/2B: Reînnoirea generației de fermieri prin încurajarea micilor întreprinzători tineri rurali	50.000,00
M 3.1/1A: Conservarea, protecția și menținerea biodiversității naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL	31.300,49
M 4.1/6A: Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici	210.000,00
M 4.2/6A: Încurajarea micilor întreprinzători rurali	136.089,09
M 4.3/6B: Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate	40.757,00

M 4.4/6B: Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare socială în teritoriul GAL	1.153.470,37
M 4.5/6B: Incluziunea socială pentru populația rromă	138.357,69
TOTAL	2.050.025,61

Pe parcursul derulării activității de implementare a Strategiei de dezvoltare a fost necesară o singură modificare a unor indicatori din Anexa IV SDL (modificarea complexă SDL nr. 2, notă aprobare 233740/23.01.2018).

Aprecierea evaluatorului pentru întrebarea *Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?*

☐ Puțin coerentă ☒ Coerentă ☐ Foarte coerentă

Tema II. CONTRIBUȚIA OPERAȚIUNILOR REALIZATE LA ATINGEREA OBIECTIVELOR PREVĂZUTE DE STRATEGIE

Întrebarea 3. În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?

Până la data de 01.10.2018 au fost selectate și contractate proiecte aferente ambelor obiective de dezvoltare rurală:

I. Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă, prin accesarea măsurilor:

M 4.1/6A. Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici;

M 4.2/6A. Încurajarea micilor întreprinzători rurali;

M 4.3/6B. Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate;

M 4.4/6B. Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare socială în teritoriul GAL.

II. Favorizarea competitivității agriculturii, prin accesarea măsurilor:

M 2.1/2A. Identitate regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință;

M 2.2/2A. Modernizarea exploatațiilor agricole din teritoriul GAL Ștefan cel Mare;

M 2.4/2B. Reînnoirea generației de fermieri prin încurajarea micilor întreprinzători tineri rurali.

Având în vedere că în cadrul SDL sunt urmărite doar aceste două obiective, putem concluziona că, în perioada supusă evaluării, obiectivele au fost atinse în mare măsură.

În continuare, pentru a îndeplini 100% obiectivele, sunt programate pentru a fi lansate și celelalte măsuri, respectiv:

M 4.5/6B. Incluziunea socială pentru populația rromă (obiectivul I);

M 1.1/1A. Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare în teritoriul GAL (obiectivul II);

M 3.1/1A. Conservarea, protecția și menținerea biodiversității naturale a zonelor protejate, inclusiv a zonelor Natura 2000 în teritoriul GAL (obiectivul II);

M 2.3/1A. Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative în teritoriul GAL Ștefan cel Mare (obiectivul II).

3.1. În ce măsură au contribuit intervențiile SDL la îmbunătățirea performanței economice, la restructurarea și la modernizarea exploatațiilor sprijinite și la diversificarea agricolă ?

Prin măsurile de finanțare lansate în perioada de evaluare, respectiv M2.1 și M2.2 au fost selectate și contractate 8 proiecte, prin care:

- se dezvoltă exploatații agricole, prin extinderea suprafețelor fermelor;
- se modernizează, prin achiziția de utilaje noi și eficiente;
- diversificarea activităților la nivelul fermelor (înființarea de noi culturi pomicole, construirea de solarii);
- creșterea valorii produselor fermei, prin achiziția de echipamente de procesare a fructelor și legumelor.

Fondurile aferente acestor măsuri de finanțare, în urma selecției proiectelor în cadrul apelurilor deschise, au fost epuizate.

Nr. crt.	Denumire solicitant	Sediul social	Titlu proiect	Valoarea nerambursabilă solicitată prin GAL (euro)
1	PFA Grădinaru Constantin-Cosmin	Comarna, IS	Modernizarea fermei PFA Grădinaru Constantin-Cosmin	15.000
2	Ciobotaru V. Vasiliță II	Tăcuta, VS	Stupina lui Vasiliță	15.000
3	Pastramă Mihaela PFA	Comarna, IS	Transformarea fermei PFA Pastramă Mihaela din comuna Comarna, sat Comarna, județul Iași în fermă de referință	15.000
4	Pastramă M. Vasile Traian IF	Comarna, IS	Transformarea fermei I.F. Pastramă M. Vasile Traian din comuna Comarna, sat Comarna, județul Iași în fermă de referință	15.000
5	Iosopescu Cristian PFA	Prisăcani, IS	Sprijinirea fermei apicole PFA Iosopescu Cristian	15.000
6	Crudu Ovidiu IF	Comarna, IS	Sprijin exploatare agricolă Crudu Ovidiu Întreprindere Familială	15.000
Total				75.000
1	Albu Dan-Andrei PFA	Țuțora, IS	Instalarea tănărului întreprinzător Albu Dan-Andrei ca șef de exploatare agricolă	25.000
2	Rusu Andrei-Marius PFA	Comarna, IS	Sprijinirea tănărului fermier Rusu Andrei-Marius Persoană Fizică Autorizată	25.000
Total				50.000

Măsura în care au fost atinse obiectivele:

Mică	Medie	Mare
		X

3.2. În ce măsură au sprijinit intervențiile SDL intrarea în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special reînnoirea generațiilor ?

În cadrul măsurii 2.4 au fost alocate fonduri pentru 2 proiecte; acestea au fost accesate, fiind în momentul de față în implementare. Unul dintre proiecte a prevăzut în implementare și o componentă de protecția mediului.

Nr. crt.	Denumire solicitant	Sediul social	Titlu proiect	Valoarea nerambursabilă solicitată prin GAL (euro)
1	Albu Dan-Andrei PFA	Țuțora, IS	Instalarea tănărului întreprinzător Albu Dan-Andrei ca șef de exploatare agricolă	25.000
2	Rusu Andrei-Marius PFA	Comarna, IS	Sprijinirea tănărului fermier Rusu Andrei-Marius Persoană Fizică Autorizată	25.000
Total				50.000

Măsura în care au fost atinse obiectivele:

Mică	Medie	Mare

		X
--	--	---

3.3. În ce măsură au sprijinit intervențiile SDL diversificarea, crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici și crearea de locuri de muncă ?

Măsurile 4.1 și 4.2, adresate mediului privat, au sprijinit direct obiectivul de creare sau dezvoltare de întreprinderi mici, precum și crearea de noi locuri de muncă, aceasta fiind chiar o condiție de eligibilitate. Proiectele depuse la măsurile în cauză au depășit posibilitatea SDL de finanțare a acestora. Astfel, prin aceste intervenții au fost create și sunt sprijinite în dezvoltare 7 micro-întreprinderi, care propun, fiecare dintre ele, servicii sau produse noi în teritoriul GAL, și a fost asumată de către beneficiari crearea a 9 locuri noi de muncă.

Nr. crt.	Denumire solicitant	Sediul social	Titlu proiect	Valoarea nerambursabilă solicitată prin GAL (euro)
1	Popa C. Elena-Laura Întreprindere Individuală	Negrești, VS	Înființare firmă catering în orașul Negrești, județul Vaslui	35.000
2	S.C. Fresh Studio S.R.L.	Aroneanu	Dezvoltare activitate video	35.000
3	S.C. Cabinet de Expertiză Contabilă Popa Ioana Anda S.R.L.	Aroneanu, IS	Dezvoltarea S.C. Cabinet de Expertiză Contabilă Popa Ioana Anda S.R.L., prin achiziția de echipamente și software inovative, în vederea stimulării mediului de afaceri rural din comuna Aroneanu, județul Iași	35.000
4	Sepro Complete Building Services S.R.L.	Aroneanu, IS	Modernizarea S.C. Sepro Complete Building Services S.R.L., prin achiziția unui utilaj modern, în vederea dezvoltării economice durabile în mediul rural	35.000
5	S.C. Casa Decorello S.R.L.	Aroneanu, IS	Înființare atelier de jucării la S.C. Casa Decorello S.R.L.	35.000
6	Bălăeanu Dana-Maria P.F.A.	Țuțora, IS	Făbrița de săpunuri artizanale, de casă	35.000
	Total			210.000
7	SC Cabinet Medical Veterinar Bîzdîgă Andrei SRL	Golăiești, IS	Construire, dotare cabinet medical veterinar și achiziționare ambulanță veterinară în comuna Golăiești	136.089

Măsura în care au fost atinse obiectivele:

Mică	Medie	Mare
		X

TEMA III. VALOAREA ADĂUGATĂ DATORATĂ METODEI LEADER

Întrebarea 4. Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER ?

Criteriu de evaluare: Capitalul social a suferit o îmbunătățire substanțială față de perioada anterioară, crescând încrederea în teritoriu față de GAL, atitudinea comunității fiind mult mai propice pentru implementarea strategiei. La acest lucru au contribuit:

- prezența constantă în cadrul teritoriului (animarea teritoriului, participarea la evenimente locale, publicitatea în teritoriu a lansării apelurilor de selecție) pe perioada intervalului analizat (2017 - 2018), prezență construită folosind structura activității din SDL 2007 - 2013;
- atenția acordată mijloacelor de publicitate on-line (site web, pagină social-media);
- competențelor îmbunătățite de comunicare și de analiză tehnică a documentațiilor ale echipei tehnice a GAL.

Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
3%	22%	75%

Cum a influențat Programul LEADER (contribuția SDL) creșterea capacității de a gestiona fonduri publice - private ?

Criteriu de evaluare: În ceea ce privește **Guvernanța locală**, s-a observat o îmbunătățire medie, mai ales la implicarea sporită a comunității și factorilor interesați în luarea deciziilor și la rolul GAL-ului în guvernanța pe diferite niveluri. Din punct de vedere al dezvoltării locale, comunitățile sunt din ce în ce mai pregătite să observe și să prezinte probleme locale, să participe mai activ la consultările organizate de către autorități / organizații, să-și expună părerea și să accepte diferența de păreri.

Tot la acest criteriu s-a evidențiat o creștere ridicată a capacității de gestionare a fondurilor publice. Acest rezultat este atât efectul implementării proiectului LEADER, dar și efectul experiențelor acumulate în urma finalizării a mai multor proiecte cu finanțare nerambursabilă la nivel de UAT.

Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
	X	

În ce măsură proiectele finanțate prin LEADER (SDL) au contribuit la dezvoltarea spiritului antreprenorial?

Criteriu de evaluare: Îmbunătățirea calității vieții. Prin implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală, conform asumărilor din proiectele depuse în perioada de evaluare, se vor crea 13 de locuri de muncă, față de cele 8 asumate de SDL.

Diferența semnificativă se datorează faptului că am abordat cu prudență acest criteriu la elaborarea strategiei, din motive ce țin de îndeplinirea tuturor condițiilor asumate. La stabilirea indicatorilor ne-am rezumat strict la indicatorii impuși de prioritatea care a stat la baza măsurii.

Numărul ridicat de locuri de muncă nou-create este un rezultat foarte pozitiv și este în concordanță cu obiectivele principale, de a reduce gradul de sărăcie, discrepanța rural - urban și de a contribui la ocuparea forței de muncă.

Dezvoltarea infrastructurii de bază a fost o preocupare majoră în cadrul SDL (aproximativ 60% din valoarea SDL fiind alocată acestui pachet de măsuri). Acest fapt reflectă necesitatea dezvoltării infrastructurii sociale și educaționale la scară mică (centre de sport, centre de zi), serviciilor publice pentru deservirea populației din teritoriu (de situații de urgență, de intervenții și gospodărire publică), ca o condiție prealabilă și necesară în vederea împlinirii nevoilor populației rurale, pentru dezvoltarea, în etapele viitoare, a unor intervenții centrate pe nevoile individualizate ale sectorului privat.

Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
		X

Întrebare de evaluare	Criterii de evaluare	Indicatori de realizare
Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER ?	Capitalul social s-a îmbunătățit	Îmbunătățire mare
	Guvernanța locală s-a îmbunătățită	Îmbunătățire medie
	Implementarea proiectelor au generat îmbunătățirea calității vieții	Îmbunătățire mare

TEMA IV. FACTORII DE SUCCES ȘI DE INSUCES

Întrebarea 5: Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele obținute? Ce măsuri au fost adoptate până la data evaluării și cu ce efecte? Ce măsuri sunt încă necesare?

Principalele avantaje ale utilizării programelor LEADER sunt că acestea răspund unor nevoi locale specifice, valorifică resursele locale, mobilizează actorii locali, reprezentanți ai populației rurale, pentru a prelua controlul dezvoltării zonelor respective prin întocmirea de strategii axate pe problemele identificate în comunitățile lor și, de asemenea, oferă zonelor rurale posibilitatea de colaborare cu alte teritorii pentru transferul de experiență, prin crearea de rețele și proiecte partenariale de cooperare.

Comunitățile reușesc, astfel, să exploateze modalități noi prin care să devină sau să rămână competitive, să își valorifice bunurile și resursele la maximum, precum și să depășească diversele dificultăți pe care le întâmpină, cum ar fi tendința de îmbătrânire a populației, nivelul redus al prestărilor de servicii, absența posibilităților de angajare sau discrepanța mare față de gradul de dezvoltare a zonelor urbane.

Nu în ultimul rând, este important că LEADER contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, atât pentru familiile de agricultori, cât și pentru populația rurală în sens larg.

De asemenea, LEADER susține sectoare și categorii de beneficiari care, de multe ori, nu sunt sprijinite deloc sau primesc doar o atenție limitată prin alte programe care funcționează în zonele rurale, precum activitățile culturale, punerea în valoare a mediului natural, reabilitarea arhitecturii și a clădirilor de patrimoniu, turismul rural, ameliorarea relațiilor dintre producători și consumatori etc.

Programul LEADER scoate, de asemenea, cel mai bine la suprafață soluțiile de dezvoltare specifice locului, care adesea nu pot fi înțelese și acceptate prin sistemul administrativ tradițional. Dar, deși LEADER este un „vehicul” excepțional pentru progresul comunităților sătești, el are nevoie de un motor pe măsură.

Pe baza interviurilor s-a evidențiat faptul că cel mai important factor intern pozitiv pentru beneficiari a fost comunicarea, iar pentru autoritățile publice locale, implicarea personalului angajat. Totodată, atitudinea de implicare a membrilor asociației a oferit un sprijin moral care a îndemnat la un nivel crescut de participare la apeluri în vederea depunerii de proiecte, implementarea lor și, astfel, la dezvoltare locală.

Faptul că o parte din echipa de implementare a acumulat o experiență de lucru și în implementarea SDL 2007 - 2013 a constituit un avantaj, concretizat printr-o înțelegere mai facilă a documentelor de program, a găsirii de soluții eficiente și eficace de derulare a implementării strategiei, a modului de interacțiune între GAL și celelalte instituții cu rol de coordonare și monitorizare (CDRJ / AM / OJFIR / CRFIR). Tot aici este menționată și participarea membrilor echipei GAL și a liderilor locali din teritoriu (din partea membrilor instituții publice sau entități private) la sesiuni de instruire și la grupuri de lucru specifice.

Ca factor extern pozitiv a fost evidențiat atitudinea personalului CRFIR Iași, respectiv OJFIR Iași și Vaslui, menționându-se o schimbare semnificativă în abordarea măsurii 19.2 LEADER, gestionarea tuturor cererilor legate de implementarea proiectelor și soluționarea problemelor apărute. Au fost apreciate intervalele de timp la nivelul CRFIR / OJFIR în fazele de evaluare a proiectelor, de semnare a contractelor, de verificare a dosarelor de achiziții (acolo unde procedura o cere) și de verificare a dosarelor de cerere de plată. Acest aspect a rezultat din analiza documentelor de la GAL și din interviuri, prin care s-a comparat perioada parcursă între evaluarea și selecția la GAL și semnarea contractului la CRFIR. Considerăm pozitivă crearea, în cadrul exercițiului 2014 - 2020, la nivelul tuturor structurilor AFIR de departamente specializate pentru preluarea dosarelor provenite de la GAL (Serviciul LEADER), care a dus la crearea unui flux coerent ca etape de verificare / contractare și timpii aferenți de realizare.

Un alt indicator, care ne poate demonstra eficiența animării teritoriului și prezența constantă și actualizată a informațiilor despre activitatea GAL, a lansării sesiunilor de depunere a proiectelor pentru solicitanții din teritoriu îl reprezintă suprasolicitarea unor anumite măsuri (cu caracter antreprenorial): M 2.1 / 2A: Identitate regională prin transformarea fermelor mici în ferme de referință și M 4.1 / 6A: Sate viabile în teritoriul GAL prin înființarea de întreprinderi mici, unde au rămas proiecte eligibile și neselectate (în așteptare).

Întrebare de evaluare	Criterii de evaluare	Indicatori de realizare
Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele obținute ?	Gradul de pregătire a resurselor umane	Mare
	Eficiența animării	Mare
	Coeziunea parteneriatului	Ridicată
	Calitatea procesului de evaluare și selecție a proiectelor la nivel de GAL	Ridicată

Acoperirea nevoilor și necesităților din cadrul teritoriului GAL:

Deloc	Mică măsură	Mare măsură
		X

Tema V. CONTRIBUȚIA SDL LA ARIA DE INTERVENȚIE 6B

Întrebarea 6. În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?

Pentru Domeniul de intervenție 6 B (*Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale*) au fost dedicate 3 măsuri de finanțare, respectiv:

- ✓ M 4.3/6B „Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL prin proiecte integrate”, prin care s-a urmărit dezvoltarea structurilor pentru înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) grădinițelor și înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) creșelor precum și a infrastructurilor de tip after-school din teritoriul GAL, dezvoltarea infrastructurilor sanitare și sociale — investiții în reabilitarea/modernizarea/extinderea/ dotarea centrelor comunitare de intervenție integrată, a infrastructurii de servicii sociale fără componentă rezidențială (centre de zi, centre „respiro”, centre de consiliere psihosocială, centre de servicii de recuperare neuro-motorie de tip ambulatoriu etc.);
- ✓ M 4.4/6B „Dezvoltarea unor UAT-uri viabile prin inovare socială în teritoriul GAL”, prin care s-a urmărit dezvoltarea infrastructurii rurale, a serviciilor de bază și protejarea patrimoniului cultural local; conform SDL, indicatorul „numărul de UAT-uri sprijinite” este 4;
- ✓ M 4.5/6B „Incluziunea socială pentru populația rromă”, prin care s-a urmărit reducerea numărului persoanelor rrom expuse riscului de sărăcie și excluziune socială.

În perioada supusă evaluării au fost lansate 3 apeluri de selecție în cadrul măsurilor M4.3/6B și M 4.4/6B (2 apeluri pentru M4.4/6B și 1 apel pentru M4.3/6B). Prin intermediul acestor măsuri au fost depuse 13 proiecte în cadrul M 4.4/6B și un proiect în cadrul M4.3/6B (contractate/în curs de contractare și aflate în etapa de implementare) ale beneficiarilor publici din 13 UAT-uri (din totalul celor 14 care alcătuiesc teritoriul GAL Ștefan cel Mare, astfel că procentul populației vizate de proiecte, respectiv care beneficiază de servicii sau infrastructuri îmbunătățite față de totalul populației GAL este de 93%. Față de indicatorul de rezultat propus în SDL, realizarea este de 325%.

U.A.T. din teritoriul GAL Ștefan cel Mare	M 4.3/6B - Euro	M 4.4/6B - Euro
Comuna Rebricea / Vaslui	40.757	90.000
Comuna Dănești / Vaslui		90.000
Comuna Tăcuta / Vaslui		83.835
Comuna Codăești / Vaslui		89.775
Comuna Dobrovăț / Iași		84.048
Comuna Ciortești / Iași		89.110

Comuna Costuleni / Iași	80.082
Comuna Prisăcani / Iași	89.600
Comuna Comarna / Iași	89.500
Comuna Țuțora / Iași	89.977
Comuna Ungheni / Iași	89.993
Comuna Golăiești / Iași	89.956
Comuna Aroneanu / Iași	85.158

Tabel: Valoarea nerambursabilă a proiectelor aferente Domeniul de intervenție 6B

Rezultate ale proiectelor DI 6B (preconizate):

NrNr.crt	Comună	Proiecte (achiziții/investiții propuse)
1	Costuleni	autogreder
2	Codăești	autospecială stingere incendii
3	Tăcuta	autospecială stingere incendii
4	Dănești	autogreder
5	Dobrovăț	camion + mașină intervenții reparații
6	Aroneanu	tractor + mașină intervenții reparații
7	Ungheni	amenajare teren de sport
8	Golăiești	amenajare teren de sport
9	Țuțora	înființare bază sportivă
10	Comarna	camion + accesorii
11	Ciortești	buldoexcavator + cisternă apă
12	Prisăcani	buldoexcavator
13	Rebricea	autospecială stingere incendii
14	Rebricea	dotare centru de zi și after-school (proiect

Tabel: Tipuri de investiții finanțate prin proiectele aferente Domeniul de intervenție 6B

Întrebare de evaluare	Criterii de evaluare	Indicatori comuni de rezultat (Aria de intervenție 6B)
În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?	Serviciile și infrastructurile locale în zonele rurale au fost îmbunătățite. Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în zonele rurale a crescut. Strategiile de dezvoltare locală au determinat crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă.	93 % din teritoriul GAL - în mare măsură; 93% din teritoriul GAL - în mare măsură; Locuri de muncă preconizate (proiectele respective nu sunt finalizate, ci se află în diferite stadii de implementare) a fi create în cadrul proiectelor sprijinite: 13 - în mare măsură;

Din studiul/analiza documentelor cum ar fi rapoarte de selecție, notificările beneficiarilor privind selectarea cererii de finanțare și semnarea contractelor de finanțare, contractele de finanțare, documente interne privind monitorizarea proiectelor în implementare, s-a analizat gradul în care dezvoltarea locală în zonele rurale este sprijinită prin intervențiile SDL la nivelul UAT-urilor din teritoriul GAL Ștefan cel Mare.

Prin intermediul metodei de analiză, observația, s-a constatat că proiectele selectate și în curs de implementare contribuie la dezvoltarea locală în zonele rurale.

Aprecierea evaluatorului privind Sprijinirea dezvoltării locale în zonele rurale de către SDL este:

☐ În mică măsură ☐ În măsură medie ☒ În măsură mare

VII. CONCLUZII, RECOMANDĂRI ȘI LECȚII ÎNVĂȚATE

GAL Ștefan cel Mare și-a atins obiectivele propuse până la data de 01.10.2018. Am reușit să lansăm și să selectăm proiectele propuse în perioada de referință, astfel încât procentul proiectelor selectate la nivelul GAL este de 88,71%, iar gradul de contractare 63,34%. Am avut o comunicare bună cu membrii GAL, am fost transparenți și deschiși la nevoile de dezvoltare a teritoriului. Au fost organizate sesiuni de training foarte reușite, apreciate și cu mult folos. Am colaborat eficient cu OJFIR Iași, OJFIR Vaslui, CRFIR Iași și cu reprezentanții CDRJ Iași.

Comunicarea și informarea asigură transparență în ceea ce privește activitatea GAL și în același timp se obțin informații valoroase privind modul în care putem îmbunătăți funcționarea și implementarea strategiei, prin oferirea unor soluții concrete la problemele identificate. Organizarea mai multor întâlniri în teritoriu pentru discuții cu beneficiarii, membrii GAL și persoanele interesate de activitatea noastră, au fost foarte utile pentru activitatea GAL. Organizarea de sesiuni de training cu reprezentanții consultanților din Iași pentru explicitarea Ghidurilor specifice GAL, colaborarea cu instituțiile de specialitate, identificarea de surse alternative de finanțare și asigurarea sustenabilității activităților desfășurate în teritoriu, dezvoltarea de parteneriate cu alte GAL-uri din afara țării și alți parteneri, promovarea produselor locale și a producătorilor din teritoriul GAL Ștefan cel Mare sunt printre obiectivele activității curente a echipei GAL.

1. În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?

Procentul proiectelor selectate la nivelul GAL, respectiv 88,71% reflectă un grad de absorbție ridicat a fondurilor alocate strategiei, nevoile identificate în SDL în teritoriul GAL Ștefan cel Mare sunt continuare relevante față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului. Fondurile alocate nu sunt suficiente față de toate propunerile de proiecte din partea potențialilor solicitanți, ceea ce ar impune o alocare de fonduri mai mare în viitoarea programare, pentru finanțarea unui număr crescut de proiecte distribuite la nivelul teritoriului, a unor inițiative în teritoriul GAL care pot ulterior să se autofinanțeze folosind alte resurse locale, a unor proiecte prin care beneficiarii își asumă realizarea unor indicatori cu impact semnificativ la nivelul teritoriului.

2. Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?

Logica de intervenție care a stat la baza strategiei de dezvoltare locală este coerentă și nu se impun modificări în obiectivele și în măsurile care asigură îndeplinirea acestora.

3. În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?

Obiectivele strategiei și indicatorii de rezultat asumați prin SDL au fost atinși în mare măsură. Consecvent, în primul semestru din anul 2019 estimăm că fondurile alocate strategiei vor fi epuizate. Echipa GAL se va concentra să asigure suportul necesar beneficiarilor de proiecte contractate în vederea implementării corecte și fără întârzieri a acestora, astfel încât să avem un grad de plăți de la AFIR către beneficiari cât mai aproape de 100% până la următoarea evaluare.

4. Ce beneficii au fost obținute datorita metodei LEADER ? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute prin implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernancei locale etc.).

Metoda LEADER a dovedit o contribuție clară în sporirea dezvoltării economice și sociale în UAT-urile unde au fost implementate intervenții prin realizarea de proiecte de dezvoltarea locală, având în vedere că totul a pornit de la potențialul local. Prin intermediul strategiei au putut primi finanțare inclusiv beneficiari aparținând unui oraș – Negrești. Au fost finanțate proiecte care nu ar fi fost eligibile în cadrul altor programe de finanțare existente, au fost îmbunătățite serviciile publice locale, infrastructura socială, a crescut competitivitatea fermelor mici și s-a îmbunătățit managementul exploatațiilor existente, economia locală s-a diversificat prin încurajarea activităților non-agricole, vor fi create noi locuri de muncă. De asemenea, au fost create parteneriate la nivelul proiectelor depuse. Toate acestea vor contribui la creșterea atractivității teritoriului GAL, la reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială. Recomandăm instruirea, dobândirea de competențe, schimburile de bune practici, prin implicarea actorilor locali și a populației din teritoriul GAL, în vederea dezvoltării locale, prioritizarea proiectelor care reflectă o nevoie comună identificată la nivelul GAL, implicarea tinerilor în diverse inițiative locale.

5. Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele obținute? Ce măsuri au fost adoptate până la data evaluării și cu ce efecte ? Ce măsuri sunt încă necesare ?

Au fost întâmpinate dificultăți în elaborarea documentelor de accesare – ghiduri pentru solicitanți – pentru măsurile atipice incluse în SDL. A fost modificată de două ori fișa măsurii privind asociativitatea, pentru ca acțiunile propuse să fie eligibile. Din acest motiv măsura se va lansa în luna decembrie 2018. Unii beneficiari au întâmpinat în perioada de implementare dificultăți, din lipsa unui consultant pregătit pentru astfel de proiecte, sau pentru că nu sunt informați ce presupune implementarea proiectului. Au fost organizate instruirii cu beneficiarii. Angajații GAL vor monitoriza toate proiectele contractate și vor menține o comunicare permanentă cu beneficiarii.

6. În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale.

Proiectele finanțate contribuie la îmbunătățirea serviciilor pentru comunitatea locală și asigură accesul la servicii de bază, în vederea creșterii confortului, siguranței, accesibilității pentru locuitorii din teritoriul GAL Ștefan cel Mare. Proiectele vor aduce un beneficiu pentru toată populația din teritoriu GAL Ștefan cel Mare. În cadrul măsurii dedicate investițiilor în infrastructura socială, investiția va contribui la îmbunătățirea vieții locuitorilor din teritoriul GAL Ștefan cel Mare. Impactul implementării măsurii poate crește în cazul care se finanțează activitățile sociale specifice proiectului prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014 – 2020 – Axa prioritară 5 – Obiectiv specific 5.2.